

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési árak:
Negyedévre 20 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
STEFÁN BÉLA
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi utca 2.

Hirdetéseket
kedvezményes feltételek mellett
közlünk.

Magyar Pünkösd.

A magyar népnek századok óta egyik legkedvesebb, legjobban várt ünnepe a: *Pünkösd*. Hisz még a nőfőben is „piros-pünkösd hajnaláról” dalol. A délibábos róna fia ekkor látja legszebb pompájában a természetet, merengő bizakodással szemléli hűséges földjének csodás öltöztetést, s fellakad ajkán az ima a kegyelem és áldás Urához: a *Szentlélek Uristenhez*.

És mintha a Szentlélek kegyelme megcirógálná az emberek sok bajtól, megpróbáltatástól, nélkülözéstől gyötrődő lelkét, egy-két órára öröm és derű suhan át a barázdás arcon, de csakhamar elvonul a lélek napsugara, s átveszi kényszer-uralmát a mai mostoha idők komor érzés- és gondolatvilága.

Krisztus anyaszentegyházát — lelki ismeretesen meg akarván felelni az Üdvözítő parancsának: „Elmenvén *tanítsatok* minden népet...” hívei millióinak szemét és szívét ismét a Szentlélekre irányítja, hogy a „szívek-tesék vizsgálója” gyujtson lüszel a dermedt, zűrzavaros emberi lelkekbe, vezesse őket vissza az egyedül üdvözítő hit világosságára és egységére, erősítse őket a viszonzatlanságos életúton és hozzon több örömet, megértést, szeretetet a boldogtalan, lépelődő, sötétségben bolorkáló társadalomba.

Gyarlók, gyöngék, tehetetlenek vagyunk. A világ hatalmasai hétről-hétre fanécskoznak, gyülekeznek, s az eredmény vajudás, rettegés a fenyegető új vérözön borzalmaitól.

A tudomány és közgazdasági élet hihetetlen erőfeszítésekkel fell, a löbbermelés, minden léren az emberi ügyesség és értelem diadalát hirdeli, s mégis amikor az emberi munka rengeteg „fölségét” a pénzéhes spekuláció elpusztítja, százmillió ember az éhenhalás előtt áll, s a társadalom nagy része a napi kenyérrel alig tudja biztosítani.

Az emberiségnek *segítség*re van szüksége!

De hová forduljon, merre nézzen? — Bizonytalan sorsában kényszerül az Ég felé te-

kinleni. És Pünkösd ünnepén az apostolok állhatatosságával kéri a „jó tanács *Lelkét*”, világosítsa meg az országok, nemzetek vezetőinek értelmét, hogy a munkanélküliség, elégedetlenség, forradalmak és szörnyű lerongyolódás ulvesztőiben találják meg a hékés kivezetés, jobb sors és boldogulás útját. Buzgó imáinkkal ostromoljuk a *bölcsesség és tudomány Lelkét*, mert az emberek, vezetők és alattvalók egyaránt elhagyják Krisztus hitének világító oszlopát, a hitközöny és vallásellenesség sötét szakadékaiban kóborolnak, az erkölcs és tisztesség nem szívesen látott vendég a háború és forradalmak miazmáitól megferdült magyar családokban. A gonzság szelleme a tudatlanság és hitellenesség bűnös fegyverével harcol, s a katolikusok fenn és lenn gyáván meghunyászkodnak, egymást nem lámogalják és nem védik, engedik, hogy őket félretolják vagy látszólagos semmi engedelmények nyújtásával háttérbe szorítsák. — Hiányzik a hit egysége, s az összetartozás nagy erőt jelentő gondolata és átérzése.

És legjobban szükségünk van a *szeretet Lelkének* erősítő segítségére. — Az igazság a szeretet gyökereből nő ki. Enélkül sem megértést, sem méltányosságot, sem áldozatot nem látunk, de nem is várhatunk. Az emberi tehetetlenség gyötrő kérdéseinek kulcsa a felebaráti szeretet bensőséges átérzése és aktív megvalósítása.

A *nemzetek és népek élete nagy reformjának tehát a Szentlélek megvilágosító, megerősítő és segítséget adó kegyelmeiből kell kiindulnia és átalakulnia!*

Az apostolok együtt voltak és imádkoztak, így várták és nyerték az ígért Szentlelket! A magyarság együttérzése, összefogása és Istenhez térése lesz biztos alapja az ezeréves nemzet új és boldogabb jövőjének!

Jöjj el Szentlélek Uristen! — Oltalmazd, gyámolítsd, erősítsd és vezesd jóra — a Hozzád gyakran hűlten, de nyomoruságos helyzetében Feléd forduló, áldásodért könyörgő magyar népet!

Jézus mennybemenetele

az isteni mester életében az egyik legszebb mozzanat. Bucsuszavai az apostolok és Krisztusi anyaszentegyház célkifizései voltak: „menjelek az egész világra és hirdessétek az evangéliumot”. Ez volt a tanítványok öröksége. — Tanítani az istentagadót a hitre, hogy ne éljenek úgy az emberek, mint az erdő vadjai. Tanítani az emberek millióit a szeretetre, hogy a gyermek ne üsse le az apját a vagyonért, az szülő ne fojtsa meg a gyermekételel bimbójában a saját kényelméért. Tanítani a veszekedőt, a rágalmozót, hogy ne tegye pokollá felebaráti életét. Tanítani a paráznát, hogy teste a Szentlélek temploma. Tanítani a tolvajt, hogy mások verejtékes munkával szerzett jószágát elvenni igazságtalanság. Tanítani a hazudozót, hogy ajkai utálatosak Isten előtt. Tanítani a féktelen kívánságaitól elvakult embert, hogy van halár — Isten által állított sorompó — a vagyon és szerelem kívánságaiban.

Ez volt a tanítványok öröksége. Ezt a tanítást vitte szent Pál lángoló lélekkel Jeruzsálemtől Hispániáig. Ezt búgja a miszionárius aulója és repülőgépe Afrika vadonjaiban. Ezért az örökségért halt meg Péter a kereszten!

És ha ebből az örökségből élnének ma az emberek, talán boldogtalanok volnának? S Te ker. Testvér, aki olvasod most, hogy mi volt Krisztus öröksége, aki szíved mélyén meg vagy győződve, hogy az lenne a boldog világ, ahol ezek a tanítások érvényesülnek, Te mit tettél eddig, hogy terjedjen ez a boldogító tanítás?! Te is Krisztus tanítványa vagy. Tanítollad jóra, nemesre felebarátodat? Mutatlad neki az életben a példa vonzó erejét? Ha nem tetted eddig, fogj hozzá még ma, mert különben nem vagy Krisztus tanítványa.

S mi a legkedvesebb, amit Krisztus hagyott? Az, hogy Ő velünk marad a világ végezetéig. Velünk maradt a szentiségekben és kegyelmeiben. Meri Ő tudja, hogy az ember gyön-

Májusban

indul meg az élet a természetben: pattognak a rügyek, feslenek a bimbók, nyílnak a szirmok és a virágbaborult fák egy szép, gazdag ősz ígétét rejtik keblükben.

Május havát az Anyaszentegyház a Bold. Szűz. tiszteletére szenteli, hogy ő legyen a mi napsugarunk. Indítsa meg dermedt lelkünkben az életet. Az Ő jósága és szeretete pezsdítse fel hideg szívünkben a vért, hogy a Krisztusért dobogjon, lelkünkben a vágyat a tökéletesebb élet után, hogy ott nyiljanak a virágok és mutassák egy szebb, jobb, egy katolikusabb élet reményét.

Pár héttel ezelőtt gondterhes arccal jártunk az üde buzatáblák, a viruló kertek között. Istenem mi lesz velünk, ha egy májusi éjszakán a fagy kinyújtja jeges kezét és derékba töri az induló életet, hideg lehellete lesodorja a pompázó virágokat és elhervasztja a szebb jövő ígétét.

Ilyen gondterhelt homlokkal jár köztünk a Szűzanya. Nézi az Ő gyermekeit, akik a husvéti szt. gyónás után oly szépek, oly kedvesek Isten előtt. Akiknek virágbaborult lelkük oly szép jövőt ígér. Istenem! mi lesz velük, ha a Sátán kinyújtja feléjük kezét, ha a halálos bűn hidege idő előtt elhervasztja és letépi a szép reményeket.

És jött a fagy. Egy reggelre porba hulltak a virágok, elhervadtak a levelek, a gyümölcsfák kopaszon meredeztek az ég felé.

És én most azért imádkozom, azt kérem a közbenjáró Szűzanyától az esti litániákon, hogy anyai palástját fordítsa oltalmamra, erősítést, kitartást eszközöljön ki Szent Fiától. Ne engedje, hogy a lelkem porba hullott virág legyen, ne engedje, hogy reményeim elhervadjanak, vigyázzon rám, hogy ne érjen fagy egy hideg májusi éjszakán. — 6.

ge, hogy a nyáj pásztor nélkül nem nyáj, a lélek Önélküle rosszra hajló, az ember Isten nélkül félelme.

Áldozócsütörtökön megemlékezem az Ur örökségéről s mint Krisztus tanítványa rajta leszek, hogy mindig lelkemben éljen és velünk maradjon.

Mi a Katolikus Akció?

— Hallom, téged is megválasztottak valaminek abba a Katolikus Akcióba! Mi az tulajdonképpen? Valami új egyesület?

— Sem nem új, sem nem egyesület!

— No hát azért, mert én amúgy sem lépek be!

— Nem is kell! Benne vagy azóta, amióta katolikusnak keresztelték. *Tagja annak minden katolikus ember, akár gyerek, akár felnőtt, akár férfi, akár asszony.* A neve, Katolikus Akció (latinul Actio Catholica) megmondja, hogy micsoda: a katolikusok, főképpen a világi katolikusok tevékenysége, buzgólkodása a vallásunk érdekében. Magyarul: a világiak apostolkodása. Nem új dolog ez, hiszen már az ősegyházban ott lájuk a papok mellett a világiakat az egyház életében. Csak hát időközben ellanyhult a buzgóság...

— Aztán most kinek jutott megint az eszébe?

— Maga a szentséges Atya, a mostani Pápa sűrgeli a dolgot. Látni, hogy az Isten országa nemhogy terjeszkedne, hanem sokfelé a hívek ezrei és lívezrei elszakadnak és új pogányságba keverednek. Erre akart orvoságot adni a Pápa, amikor 1922. december 28-án kiadta az *Ubi arcano* kezdetű körlevelét.

— Mi van abban a levélben?

— Sok mindenféle! Elsőbben is megállapítja a Szentatyát, hogy az idők kereke nagyon fordul s amiként az országok hadviselése is egészen más módon folyik, mint száz évvel ezelőtt, Krisztus Egyházának az ellenségei is egészen új és modern eszközökkel küzdenek az igaz hit ellen. Nekik szolgál az újság, a könyv, a színház, a mozi, a rádió. Divalton, sporton, festépoláson, szórakozáson keresztül ezerféle kíváncsú formában csempészik az emberek közé az ördög evangéliumát. Van pénzük és sok emberük, világraszóló szervezeteik. Mi meg most is a kiskálénál tartunk és elvárunk attól a magányos papunktól, hogy a szószékről egymaga verje vissza a lámadásokat.

— Hát nem az ő dolga az?

— Nem csak az övé, hanem minden katolikusé! Lám a szocialisták és kommunisták sem azt mondják, hogy „majd a párttitkár, meg a bizalmi elintézi!” Ott minden embernek mozognia és dolgoznia kell a pártért. Ismerni kell a vezetők céljait, terveit. *Meg kell tudni védniük minden tanításukat.* És

lársaságban, munkaközben, — vagy korcsmaasztal mellett új híveket kell toborozniok...

— Biz az úgy van! De hát nálunk, katolikusoknál hogy lehessen ezt megcsinálni?

— Az Egyház ma olyan hadsereghez hasonlít, ahol nagyon kevés a vezető. 350 millió közlegény mellett csak 500.000 tiszt, azaz pap működik. Egy tisztnek tehát voltaképpen egyes egyedül ezer közlegényt kellene kiképeznie. Hát ilyen ki hallott? Vagy ki látott olyan nagy üzemet, gyárat, ahol egy-egy tanult munkásra ezer napszámos esik, aki attól az egytől vár kioktatást, irányítást, mindent...

— Hát az nem megy, az biztos!

— De nem ám! Tiszteket — papokat — máról-holnapra nem adhat a Pápa. A papi hivatalt különben nem lehet valakire ráparancsolni. De tisztelhelyteseket, amolyan állásztiket jócskán ki lehet válogatni a hívek közül. A tiszték elsősorban ezeket képeznék ki azokra a munkákra, amelyekhez nem kell fölílletlenül fölszentelt pap. *Például szeretetadományok összegyűjtésére és szétosztására, ünnepélyek, előadások megrendezésére, a távolabb lakó, vagy templomba nem járó katolikusok felkeresésére, a szentségekhez való járulás szorgalmazására,* stb. Lám, az a gyáros is tudja, hogy a személyes rábeszélés ér a legtöbbször, azért küld a nyakunkra mindenféle vigécelés utazókat. Mostan aztán mi lennénk a jó Isten ügynökei s a portékánk miatt igazán csak jól mondhatnának rólunk a „vevők”.

— No és a pap mit csinál ezek után?

A papok több időt fordíthatnak a fokozottabb lelkipásztorkodásra, a tulajdonképeni munkájukra. Hiszen mihelyt valahol jobban nekilendül a lelki élet, akkor az emberek többet járnak gyónni, az egyesületekben megnő az érdeklődés, a tagok egyre többet kívánnak a vezetőjüktől. Többet kell tehát olvasnia, tanulnia annak a lelkipásztornak, és — még többet kell imádkoznia a híveitől. Mert az ördög nem alszik, különösen ha látja, hogy az Ur apostolai sem szunyókálnak. Végül pedig a Pápa parancsa szerint át kell formálnia szép lassan a híveit...

— Hát azt hogyan?

— Látod, mi katolikusok többszáz éven keresztül egyebet se tettünk, mint hogy védekez-

tünk a lámadások ellen. Már az is nagy szó volt, ha egyáltalán ki mertük nyitni a szájunkat, mert bántottak. Ez a védekező taktika aztán igen-igen megbátorította az ellenfélben levőket s ma már azt hiszik, hogy a katolikusokat úgy ülhetik, gúnyolhatják, piszkálhatják, ahogyan nekik tetszik. Sőt még tovább mennek! Magát az Ur Jézust és szent hitűink tanításait eltorzítják, kicsavarják az értelmét és ezáltal sok-sok tanulatlan és könnyen hívő embert ellátorítanak a katolikus Egyháztól. Ezekből áll aztán az a sereg, amit a mi legyőzésünkre nap-nap után harcba indítanak. Hát ezt csak nem lehet tőrnünk! Utóvégre minden egyes lelket szigorúan számonkér majd tőlünk az Ur, akik megmenthettünk volna egy kis utánajárással, jó szóval...

— Erre magamtól nem is gondoltam volna! No és most mit csinálunk majd másképp?

— Gyáva és kényelmes védekezés helyett nekünk kell lámadni! Egy vallásnak sincs a világon ekkora lábora: Háromszázötven millió! És ill az országban is mennyien vagyunk! Az összes lakosság 67 százaléka! És mi félünk valmitől? Csakhogy...

— Hát mégis van „csakhogy“?

— De van ám! Abból a sok katolikusból csak kevés a bátor, öntudatos és a hit igazságait ismerő ember. Sok a hideglakatos. Az anyakönyvi katolikus. A nembánom-katolikus. Ezeket kell lassu, de kitartó, alapos munkával jobb belátásra téríteni. És ha elegenden leszünk Isten segítségével, akkor neki láthatunk a nagy offenzívának.

— Az szép lesz. De most már arra volnék kíváncsi, hogy a magamfajta egyszerű ember mit csinálhat ebben a nagy munkában? Mert azt látom, hogy nem becsületes dolog összetett kézzel ülni, amikor az Uristenért kell cselekedni...

— Helyesen beszélsz! Egyelőre légy magad olyan katolikus, aki nem hoz szégyent erre a névre. Járj rendszeren a templomba. Olvass katolikus újságot: napilapot és folyóiratot. Aztán tanulgass egyet-mást, azokból a nekünkvaló, jó könyvekből, — amik a könyvtárban csak porosodtak eddig.

— Aztán ha legközelebb találkozzunk, még tovább beszélgetünk a Katolikus Akcióról.

„Máriát dicsérje lelkünk, Máriát dicsérje szánk...”

Az egész ország templomaiban felhangzik május estéin a régi magyar ének: Máriát dicsérje lelkünk.

A társadalom minden rétege buzgó szívvel siet Krisztus Anyjához, hogy köszöntse a legszentebb és legtökéletesebb édesanyját.

A józan ész, a szív nemes érzése, viszontagságos életünkben segítséget adó Pártfogónk szeretete vezeti a katolikusok millióit a Szent Szűz oltára elé.

A magyarság Szent István óta mindig különösen tisztelte és hűségével övezte az Isten Anyját, akinek anyai oltalmába ajánlotta a szent király árván maradt országát.

És annyi viszontagság, tengernyi szenvedés között bajában mindig Máriához fordult és mindig segítséget nyert a magyar nép.

A trianoni csonka magyarság is könnyes szemmel tekint felé: a Magyarok Nagyasszonyához.

Sok-sok eltévelyedésében, gyarlóságában nem érdemli meg az Isten könyörülő irgalmát és segítségét. Azért folyamodik Ahhoz, akinek szava Isten előtt kedves, akinek tiszteletére maga az Uristen tanított meg bennünket, amikor az emberi nemből Őt választotta ki a Megváltó édesanyjául.

Fülöp macedóniai királyt jubileumi ünnepségén így köszöntötte az ország szónoka: „Elég legyen nekem csak azt mondanom, hogy Sándor a te fiad volt”.

És tényleg nagyobb dicséretet nem mondhatott az atyának, kinek fia olyan világhódító hadvezér volt, akihez hasonlót a világtörténelem alig tud felmutatni.

A fiu dicsősége visszaszállt a szülőre is.

Szűz Mária tiszta jelleméről, áldozatos életéről, lelki nagyságáról csodás dolgokat írhatnak, de elég nekünk csak azt tudni, hogy az Ő Fia volt Krisztus, a Megváltó Istenember.

Ha Krisztust — mint Istent imádom, nem sérthetem meg azal, hogy édesanyját ne tiszteljem és ne szeressem.

Krisztus a földön kiválasztotta, az örökkévalóságban megdicsőítette édesanyját. Az a test, mely Istent hordozott magában, nem lehetett a féregk martaléka. Az Isten mindenhatósága, végtelen szeretete tiltakozik ez ellen.

Ha tehát mi katolikusok Jézus anyját kérjük és az ő közbenjárásáért folyamodunk, csak az Ur Isten szándékát követjük, amikor édesanyját megbecsüljük, köszöntjük és Szent Fia áldásának kiességére alázatos szeretettel kérjük.

Bárcsak minden keresztény ébredne annak tudására, hogy akkor ismeri és imádjja helyesen a kereszténység isteni alapítóját, ha tiszteli és nyilvánosan is megbecsüli azt, akinek révén hozzánk jött a Krisztus.

Kérjük a Szentlelket!

*Áldozócsüörtörtől pünkösdig
tartsunk kilencedet!*

Jézus a Vigasztalónak nevezi a Szentlelket. Volt-e valaha nagyobb szükségünk vigaszra, mint most? Tud-e ember igazi vigasztalást adni a szív és a lélek ezer sebére, az élet oly sok szomorú helyzetére? És mégsem fordulunk a kegyelem erő- és vigaszforrásához: a Szentlélek Istenhez.

Kérjük a Szentlelket, hogy adjon világosságot! Azoknak, akik országok sorsát intézik; azoknak akik másokat mint előljárók vezetnek, oktatnak, irányítanak. Adjon világosságot a Szentlélek a szülőknél, hogy hivatásuknak megfeleljenek és igazán Istent helyettesítsék gyermekeiknek. Adjon világosságot minden embernek, hogy ne legyen lelki vak, hanem, hívó és meglátó az örökboldogsághoz vezető utat.

Kérjük a Szentlelket, hogy adjon erőt és kegyelmet! Akinél Isten kegyelmet ad, annak van ereje is megküzdeni az életharcot. Kellős harcot vívunk: egyet a bűn, bűnkísértés, bűnre hajló szenvedélyeink ellen, — a másikat pedig az életért, megélhetésért, céljaink eléréseért kell végig küzdenünk. Az emberi természet oly bűnre hajló, a mai világ annyi erkölcsvesztésű csábítást rejteget, hogy igazán csak az Isten kegyelme adhat erőt a tisztességes élethez. A külső baj, csapás, gond is sokszor letöri az embert és elveszi lelkierejét. Ismét csak az Isten az, aki nem enged öszszelönni és meg tudja tartani, vagy vissza tudja adni lelki erőnkét. Kérjük hát a lelki erő adományát a Szentlélek Istentől!

A Szentlélek a szeretet lelke. Oly hidegek most a szívek Isten iránt és egymás iránt is. Tűzet kell kérni, égi szent tűzet. A szeretet tűzét a Szentlélek gyújtja fel szívünkben. Ő hozza közelebb egymáshoz az emberiszíveket is, mert megértést, megbocsátást, irgalmaságot önt a lelkekbe. Ezt a szeretetét kérjük a Szentlélektől.

Kérjük ne csak egyszer, sokszor, hanem naponta. Kérjük most különösen pünkösdi előtt. *Kezdjük meg a kilencedet áldozócsüörtörtökön és tartsuk kilenc napon át annak emlékeztetere, hogy az imádkozó apostolokra is tizedik napon szállt le a Szentlélek.* Hogy a Szentlélektől értelmünk világosságot, szívünk szeretetet, akaratunk erőt és lelkünk kegyelmet kapjon — ezért imádkozunk húzón kilenc napon át. Ha lehet hallgassunk mindennap szentmisét e szándéokra, amennyiben pedig nem tehetjük, valami meghatározott imát (pl. három Miatyánk, Üdvözlégy) mondjunk el naponta a Szentlélekhez és pünkösdre győnjünk, áldozunk meg, így fejezve be méltóképpen a szent kilencedet.

KATOLIKUS AKCIÓ GYÜLÉS ENDRÓDÓN.

A Katolikus Akció endrődi esperesi tanácsa május hó 22-én délelőtt 8 órakor kerületi gyűlést tart **Endrődön a Nép-ház** mozi-termében. A gyűlésen amelyet *Fetzer József kerületi esperes vezet*, az egyházközségek világi elnökei beszámolnak az egyes községekben végzett munkálatokról. Ezt követőleg megállapítják a jövő évi munkaprogramot. —

Katolikus Akciós gyűlések a vármegyében.

Az elmúlt vasárnapokon népes jól sikerült gyűléseket tartott a vármegye több egyházközsége. **Május 5-én Ujirázon és Mezöberényben, május 12-én Békésen** volt Actió Catholica gyűlés. Az országos központ **Kovács Sándor** főtitkár vezetésével több fővárosi szónokot küldött le, akik lelkes meggyőző szavakkal buzdították a híveket a katolikus akciós munkában való részvételre. A hívek nagy megértéssel fogadták a buzdítást és lelkes örömmel vállalkoztak a különféle szakosztályokban való serény működésre.

KÁROLYI GYULA GRÓF volt miniszterelnök

elnököll a csonka szalmári egyházmegye Actió Catholica szervezésének *mátészalkai katolikus napján*. Beszédében hangsúlyozta, hogy a keresztény erkölcsi alapelvek érvényesítése nélkül az állami életben nincs nyugodt és eredményes kormányzási lehetőség. *A katolikus öntudatos munka határozottabb megnyilvánulása fontos nemzeti érdek is.*

Ezután *Rakovszky Tibor* országgyűlési képviselő beszélt. — Akár jobbról, akár balról tömnének az egyházra, — mondta — a civil katolikus tömegek egy szálíg ott lesznek s nem felejtik, hogy az egyház nem a papoké, hanem közös kincse minden katolikus embernek.

Majd a gyűlés *Kovács Sándor* az Actió Catholica országos titkára nagyhatású beszédével ért véget.

Máriaremetére

rendezett vasárnap záróközlési a *Katolikus Népszövetség* országos vezetősége. A záróközlés hajnalban a gellért-hegyi Szikla-templomból indultak *P. Gyula pálos* lelkész vezetésével. Az ájtatosság után eszmecsere következett, melynek szónokai *Ernst Sándor* volt miniszter, *Ötvös Lajos* volt országgyűlési képviselő és *Lendvai István* író voltak.

Mit tárgyalt a kisgyűlés?

A vármegyei kisgyűlés május 14-én tartott gyűlésén 152 ügyben hozott határozatot.

A gyómai járás területéről az alábbi előterjesztésekben döntött: *Jóváhagyta* a gyómai vadászterület térbeadását.

Jóváhagyta Gyoma község képviselőtestületének az OMGE tagjai közzé való belépését, — tenyészállatok bevásárlását, — előfogatási szabályrendelet alkotását, — gyámpénzek kamatának megállapítását, — községi telek hasznabérek mérséklését, — ház-helyek átengedése tárgyában, — vasuti igazolványok díjának átváltalása tárgyában, — K. Szabó Mihály kártalanítása tárgyában, — s a letelepítési szabályrendelet alkotása tárgyában hozott határozatait.

Jóváhagyta Endrőd község határozatát a községi előfogatási szabályrendelet alkotása ügyében és *elutasította Polányi József* és társai azon fellebbezését, hogy megyebizottsági tagok a gyűlések alkalmával igénybe vett községi fogatokért ne fizessenek.

Jóváhagyta a Kalmár Imre földjén átvonuló csabai utszakasz áthelyezését kimondó határozatot.

Feloldotta és új határozathozatalra utasította képviselőtestületet a **dr. Szász Lajos** terhére előírt térítvény ügyében hozott határozatot.

Elfogadta Iványi Imre fellebbezését és őt a községi virilisek sorába beiktatta.

Megsemmisítette a képviselőtestület azon határozatát, hogy a községi tőkepenzeket az Endrőd—Gyómai Takarékpénztártól elvéve a Békéscsabai Általános helyi fiókjánál helyezze el és utasította előjáróságot, hogy a megfelelő formában kiállított igazgatósági kezességi nyilatkozatot pótlólag a képviselőtestületnek mutassa be.

Megsemmisítette képviselőtestület határozatát és a költségvetésbe felvett 3600 P. utalására utasította községet a tanítói nyugdíjnyújtás törlesztésére — mint iskola-fenntartási segélyt.

Jóváhagyta kisgyűlés Endrőd község képviselőtestületének a községi földhasznabéri szerződések jóváhagyására, a helyhatósági engedélyekről alkotott szabályrendelet módosítása, a kutépitési kormánysegély maradványának felhasználása, két szülész nő rokkantsági ellátásának megállapítása s két díjnoki állás szervezése és a szervezési szabályrendelet módosítása tárgyában hozott határozatait.

Jóváhagyta a képviselőtestület határozatát a tüdőbeteg gondozó létesítésére gyűjtött alap átengedését a Stefánia Szövetség részére azon módosítással, hogy nem

házzvétele, hanem *Stefánia-ház* létesítése céljából.

Feloldotta képviselőtestület azon határozatát, hogy *gazdasági ismétlő iskolai tanerők* részére utalt tanfizetések visszatérítenek, mert azokat jogosan vették fel illetékesek.

istentiszteleti havirend

a külterületi iskolákban.

Május 19-én a varjasi iskolában, **május 26-án** a csejti és tanítóföldi iskolában végzünk szentmiséket.

Junius 10-én, pünkösdi másodnapján az öregkerti kápolnás iskolában mutatunk be szentmisét.

Hitbuzgalmi egyesületeink havi ájtatossági időrendje:

Május 26-án d. u. fél 4-kor, szent Ferenc III. rendje, **május 30-án** d. e. fél 11 órakor a Jézus Szíve Szövetség csoportvezetői (polgári iskolában), **Junius 1-én** d. u. fél 6 órakor a Férfiliga tartja havi ájtatosságát. —

A hitbuzgalmi egyesületek áldozócsüörtörtökön szent kilencedet kezdenek a Szentlélek Isten imáadására azon szándékkal, hogy az isteni kegyelem a hitetleneket és hitközönyöket térítse vissza Jézus Szent Szívéhez.

Az endrődi r. kat. elemi iskolák tanévzáró vizsgái

az alábbi sorrendben tartatnak:

Junius 1-én: d. e. Öregszőlői II. sz. Szt. Imre Iskola, Öregszőlői Csáki-féle iskola, Ugari iskola.

Junius 1-én: d. e. Öregszőlői I. sz. iskolák, Décsi paskumi iskola.

Junius 3-án: d. e. 8 órakor Központi leányiskola. Központi fiu-, Szarvasvégi fiuiskola.

Junius 3-án: d. e. 8 órakor, Gyomavégyi tanítóföldi iskolák, Mírhói iskola.

Junius 4-én: d. e. Varjasi I. II. sz. iskola, d. u. Nagylaposi uradalmi iskola.

Junius 5-én d. e. Kondorostanyai II. sz. Kondorostanyai I. sz. iskola, d. u. Pogány Frigyes iskola, Kocsorhegyi iskola.

Felkéri Iskolaszék az egyházközségi képviselőtestület és iskolaszék tagjait, a szülőket, valamint az érdeklődőket, hogy az évváró vizsgálaton minél számszerűbben megjelenni sziveskedjenek. Egyben értesítjük a szülőket és a tankötelesek gondviselőit, hogy tanköteles korban levő gyermekeiket a **junius hó 11, 12 és 13-án d. e. 9—12-ig tartandó beiratások** alkalmával okvetlenül irassák be a lakóhelyükhöz legközelebb eső iskolában. Tanulókat a szülő, illetve gondviselő személyesen tartozik beírni. Beiratás alkalmával **egyházi keresztlevelet, értesítőkönyvecskét, újraoltási bizonyítványt, és egy pengő beiratási díjat** minden szülő hozza magával. Aki e felhívásnak eleget nem tesz, kihágást követ el és szigorúan meg lesz büntetve.

HIREK A NAGYVILÁGBÓL

Dr. Lindenberger Jánost, egyházmegyénk apostoli kormányzóját — a jubiláló budapesti ludományegyelem — a hulludomány terén kifejtett kiváló működéséért — azzal tüntette ki, hogy bekebelezett doktorai közé avallta.

Ezüstmise. *Dr. Zahoray József* szentszéki bíró, csorvási plebános május 19-én ünneplő pap-pá szentelésének 25 éves fordulóját. A csorvási hívek nagy ünnepséget rendeznek szeretett lelkipásztoruk jubileuma alkalmával, melyen rész vesznek *dr. Lindenberger János* apostoli kormányzó, *Molnár János* és *Csernus Mihály* apátplebánosok, valamint a vidék egyházi és világi kiválóságai közül igen sokan.

Köszönetnyilvánítás. Azon tisztelőinknek, jóbarátainknak és tanítványainknak, akik házasságunk 25 éves évfordulója alkalmából jókívánataikat kifejezni szívesek voltak, ez uton is hálás köszönetet mondunk, *Orbók József és neje.*

A tanítók tisztelgése Ringbauer tanfelügyelő előtt. Békésvármegye tanítószága *Moldoványi Gábor*, vármegyei tanítóegyesületi elnök vezetésével május 6-án tisztelt *Ringbauer Károly*, az új vezető tanfelügyelő előtt. Endrődről *Orbók József* igazgató tanító jelent meg az üdvözlők között. *Ringbauer Károly* a küldöttség előtt kijelentette, hogy a tanítószágot munkatársainak lekintli, becsületes, fokozott munkát vár tőle s ajlaja és szíve mindig nyitva áll a vármegye tanítói előtt.

Az „Endrődi Espereskerületi róm. kat. Tanítóegyesület” f. évi május hó 22-én Endrődön tartja rendes évi közgyűlését, melyre az egyesület tagjait és a tanügy barátait ezuton is tiszteltetve meghívja az Elnökség. Tárgysorozat: **Délelőtt 9 órakor** Az Actio Catholica esperesitanácsának ülése a Kalb. Nép-házban. **Délelőtt 11 órakor:** Espereskerületi Tanító gyűlés. 1. Elnöki megnyitó. 2. Kiváncos reformok a népoktatás ügyben. *Palotai Ferenc* endrődi rk. tanító. 3. Értekezés az egyházi ének tanításáról. *Priver Pál* szarvasi rk. ig. tanító. **Délután 3 órakor:** 4. Gyakorlati tanítás a gazdaságtan köréből. *Tartia Hunya Lajos* endrődi rk. tanító. 5. Tornavizsga bemutató. *Varga Ferenc* endrődi rk. tanító. 6. Titkári pénztárosi jelentés. 7. Indulmányok. Közgyűlés előtt 8 órakor szentmise, közös szentáldozással.

Házasság. *Halmágyi Magda* és *dr. Uhrin Nándor* orvos május 18-án este fél hat órakor tartják esküvőjüket a *déaványai róm. kat. templomban.*

Szakfelügyelői látogatás az endrődi polgári iskolában. Az endrődi rk. Szent Imre polg. fiúiskolában a napokban látogatást tett **vitéz Kósa Vince** tanulmányi szakfelügyelő. Ellenőrizte a tanárok iskolai munkáját és meggyőződött a növendékek készütségéről.

Adómentes méhetető cukrot kapnak a méhészek. Az Országos Magyar Méhészeti Egyesület kérésére a pénzügyminisztérium megengedte, hogy a méhészek adómentes cukrot kapjanak az akác és gyümölcsvirágok elfagyása miatt élelemhiányban szenvedő méhek számára. A méhetető cukor kilója 54 fillér és a méhész minden méhesalád után 5 kilogramm cukrot kaphat, amelyet az *Országos Magyar Méhészeti Egyesület* (Budapest, IX. Üllői ut 25.) oszt ki. A megrendelőlevélért 24 filléres postabélyeg becsatolása mellett az egyesülethez kell fordulni.

Newyorkban halt meg — Debrecenben temették el. A debreceni köztemetőben temették el *Böszörményi Józsefnét*, aki a múlt év július 2-án Newyorkban halt meg. Az asszony halálos ágyán azt kérte a férjétől, hogy holttestét temettesse szülővárosának földjébe. A bebalzsamozott holttestet három korporsóba léve áthozták a lengerenről és a debreceni temetőbe helyezték a város nagy részvétele mellett magyar rögök alá.

Debrecenben elkészült az ország első cigányilvántartása. Valamennyi városi és környéki cigányról fényképpel elalott és ujlenyomattal felszerelt törzslapot készített a rendőrség és a csendőrség. A cigányokat egyuttal megnyiták és fertőtlenítették is, ami ellen hevesen tiltakoztak. Sokan anyyira felháborodtak ezen a „barbár” eljáráson, hogy végleg bucsut mondtak Debrecennek.

Maróluggal döntötte le az orvost. *Dr. Hajnóczi Lajos* mezőkovácsházai orvos éppen befejezte rendelését, amikor *Hálás István* cipésmester felesége vizsgálatra jelentkezett nála. Amikor az orvos ajtót nyitott, az asszony be sem lépve a rendelőbe, maróluggal öntötte az orvos arcába. A marólugg borzalmasan összeégette *Hajnóczi dr.-t*, akit súlyos állapotban szállították kórházba. A merénylő asszonyt letartóztatták.

MEGYEGYÜLÉS

Békésvármegye Törvényhatósági Bizottsága május 15-én tartotta tavaszi rendes közgyűlését, amelyen *dr. Fáy István* főispán elnökölt.

A tárgysorozat főponlja a széleskörű, tartalmas alispáni jelentés volt, amelyhez *Csizmadia András* orsz. gyűl. képviselő, *Geiszt Gáspár* földbirtokos, *Csernus Mihály* apátplebános, *Tildy Zoltán* telkész, *dr. Gyöngyösi János* szerkesztő, *Dinya Vilmos* iparos és mások szólottak hozzá.

Felsőzölalók a fagykár okozta súlyos gazdasági helyzetet ismertették és adókedvezmény nyújtását kérik vármegye ulján a Pénzügyminisztériumtól. *Csernus Mihály* apát az állandóan emelkedő adóhátralékok alkalmas és célravezető behajtásának módját az u. n. *buzaadó* bevezetésében látta. Az állam cséplés után fajsúly szerint 16—17 pengős áron számítaná el a kijelölt raktárakban átvett különféle minőségű buzák mázsáját. — Majd általános helyeslés között fejtegette, hogy az évről-évre nagyobb arányban fellépő munkanélküliség megoldását az államkormányzatnak kell sürgősen kezébe vennie. A legnagyobb elismeréssel adózik a vármegye Fő- és Alispánjának megértő szociális gondolkodása és segítségnyújtása iránt, de ez csak átmeneti lélekzelhez juttatás a nyomor fojtó ködben szinylődő munkástársadalom égetően sürgős problémájának megoldásával szemben. A „*Duna-Tisza-csatorna*” 10 éves munkaalkalmat jelentene a munkásság tízezerinek, ez volna a legideálisabb megoldása jó időre a munkáskérdésnek. A jelenlegi gazdasági helyzet ennek megvalósítását késlelteti. Békésvármegye mezőgazdaságát és munkásrétégét a *Körös hajózhatóvá tétele* érdekli elsősorban. Az államnak a szükséges 7 milliót még belső kölcsön ulján is sürgősen kívánatos előteremtenie, oly fontos közgazdasági és szociális érdekek sürgelik azt. Felkéri a Főispánt és Alispánt, hogy a vármegye felsőházi és képviselő tagjaiból rekrutált küldöttséggel szorgalmazza illetékes helyen a szükséges pénz biztosítását, s a munka sürgős megkezdését.

Dinya Vilmos átgondolt, figyelemreméltó beszédben a kisipari sérelmeknek adott hangot és azon kéréssel fordul a vármegye Főispánjához, hogy a közszállításokban való részvételhez segítse fokozottabb mértékben hozzájutni a vármegye kisiparosait.

Ugy *dr. Fáy István* főispán, mint *vitéz dr. Márki Barna* alispán részletesen válaszolnak a felszólalók beszédeire. Igéretet tettek, hogy mint eddig, a jövőben is teljes odadással szolgálják a vármegye minden társadalmi rétegének érdekeit és a Kormányzalnál hathatósan eljárának a felmerült fontos kérdések megoldása érdekében. — Több kisebb jelentőségű tárgy után a közgyűlés egy óra tájban ért véget.

Gátakat a Maros jobbpartjára. A *Körös-Tisza-Maros Ármentesítő Társulat* legutóbbi választmányi ülésén elhalározta, hogy a makói oldalon levő árvédőföltést megerősíti. A föltésnek ezt a szakaszát az 1932. évi árvízkor mindössze 20 centiméter választotta el az ár szintjétől. Ezen a helyen 120 centiméterrel kell emelni a föltést. A Társulat már 1920-ban megígérte a föltés megerősítését, de 1923-ban miután még mindig nem történt semmi — csak a Gondviselés mentette meg a parti községeket az árviztől. Ma már igazán válságos állapotban vannak a föltések és itt az ideje, hogy a Társulat cselekedjen is, ne csak terveket dolgozzon ki. A makói gazdák már számtalan esetben emeltek panaszt ellene. A Társulat május 14-iki hódmezővásárhelyi közgyűlése tárgyalta ujabban ezt a fontos kérdést és most a legnagyobb érdeklődés kíséri, hogy miként váltják valóra a már rég óta vajudó kérdést. A terv megvalósítása esetén sok munkanélküli jutna kereseti lehetőséghez...

A biztosítási intézetek teljes egészében kifizetik a valorizált éléltbiztosításokat.

Kétszerannyi törvénytelen gyermek hal meg, mint törvényes. Megdöbbentő statisztikát közöl a Magyar Statisztikai Szemle legújabb száma az állami menthelyekről. Az elmúlt esztendőben a kilenc állami gyermek menthelynek 46.485 gyermekről kellett gondoskodnia. Több, mint ezerral emelkedett a múlt évben azoknak a szerencsétlen elhagyott gyermekeknek a száma, akik az állami gyermekmenthelyek védőszárnyai alá kerültek. Ezek 46.6 százaléka törvénytelen származású. A házasságból született 7 éven aluli menthelyi gyermekek halálzási aránya 1934-ben 1.33 százalék, a házasságon kívüli származásuké pedig 2.43 százalék volt. Kétszer annyi törvénytelen gyermek hal meg tehát 7 éven alul, mint amennyi törvényes.

T e r e f e r e

Mirhói: Jó reggelt aggyon Isten magyarok. Mire végzik?

Gyomavégi: Neked is édes-öcsém. Ami azt illeti, hát csak lézengünk, mint ősszel a légy. Fázunk-didergünk és lopjuk a napot.

Varjasi: Jól mondja kend, ha nem szégyelném, hát sípkában gyűltem volna a faluba. A manó látott ilyen veszekedett időt.

Paskumi: A vasárnapi jégverésből maguknál is volt?

Varjasi: De vót ám amugy kiadósan. Amit meghagyott a fagy a gyümölcsfákon és veteményesben, azt elpucolta a jégeső.

Zugi: Talán még a faluban vót a legtöbb jég. Igaz, hogy eső is itt esett a legjobban. Bizony keserves időket élünk. Ha az Uristen nem tekint ránk, még rosszabb esztendőnk lesz, mint az előbbi.

Mirhói: De hogy bírjuk ki. Se ruhánk, se enivalónk nincs. Adót is, kamatot is kellene fizetni, de miből? Ha nem változik az időjárás, olyan éhség köszönt ránk, amilyent még nem látott ez az ország.

Peresi: Veri az Isten a magyart. De talán rá is szolgáltunk. Ha jól megy a sorunk, nem törődünk vele, — ha bajban vagyunk, akkor meg csak szidjuk, káromoljuk, meg zugolódunk, hogy miért van ez, meg az.

Zugi: Régen is voltak bajok. Hatvanháromról mondják az öregek, hogy még a kenyérnek valót is kocsin hozták Várad környékéről. De akkor más volt a nép is. Nem a piactéren hitetlenkedett, hanem vasárnap a templomba sietett, hogy ott engesztelje a jó Istent és áldást kapjon tőle. Meg is volt az eredmény, mindig megjavultak a viszonyok.

Ugari: Bizony már a hetedik szükeztendőt szenvedti a gazda közönség. Ha vót egy kis termés, nem vót ára, amikor pedig kapunk vóna a buzáért valamit, nem termett.

Mirhói: Hallám, hogy a megyegyűlésen sok szó esett a gazdák védelméről. Ha már a termés inséges, legalább a nagyfejűek könnyítsenek rajtunk valamit.

Zugi: A Főispán ur az Alispánnal együtt megigérték, hogy szószólói lesznek bajainknak a Miniszteriumokban. Jó ember mind a kettő, amit lehet, meg is tesznek a népért.

Varjasi: Hát a politikában mi ujság bátyám? Nyomják-e már a bangót?

Zugi: Jó vóna egy félkiló neked is, meg én sem vetném meg. De hát a francok elvitték a nyomda belülit, így aztán nem lesz új bangó.

Mirhói: Azt olvastam az Uj Nemzedékből, hogy azok meg a muszkákkal barátoknak megint.

Amikor meghallották, hogy a Hitlernek egész svadrony repülőgépe, meg vagy száz divízió katonája van, még az ördöggel is összelelkeztek volna rémületükben.

Zugi: A molyról mondják, hogy az a legszerencsétlenebb állat, mert nyáron, amikor forróság van, a félretett bundákba bujik, télen meg az elrakott fürdőruhákban huzódik meg. Hát így érzik magukat a franciák is. Addig legénykedtek és erőszakoskodtak a némettel, amíg azt mondták, hogy eburafukó — oszt fiúyültek Népszövetségre, meg konferenciákra és felfegyverkeztek amugy magyarosan. Most aztán a franciák még a gyilkos vörösbetyárokkal is barátoknak, csak hogy katonát kapjanak tőle a németek ellen.

Varjasi: De hát mi lesz velünk? Az a hír, hogy most már az olaszok is kibékültek a franciákkal, pedig eddig csak bennük bizhatunk?!

Zugi: Barátom, a politika tekervényes. Olyan mint az egyszerű érdekházasság.

Mirhói: Mondjon már valami jót, mert besavanyodunk egészen.

Zugi: Hát a Weisz Náci elvette a Köhn Zsádát. Azt mondja neki a Stern: Te Náci, hol vót a szemed, amikor elvetted ezt a pupos, kancsal leányt? — A hozománnyon — válaszolta Weisz. Hát a politikában is így van. — Olaszország is félti Tirolországot, amit a háboru alatt kapott. Fél, hogy Hitler elveszi. Kapott a franciáktól egy jó darab tartományt Afrikában. Ott letelepített egy csomó munkanélkülit, s az országot megkönnyíti egy csomó segélyfizetéstől. Ezért borult össze a franciával. Azt azonban még sem hiszem, hogy bennünket is eladott volna. Az oláh, meg a cseh főmuftik szörnyen tanakodnak, hol itt, hol ott, ami azt mutatja, hogy baj van a kréta körül,

Csejti: Nem tudom, hogy mint van a dolog. De csak azt mondom én, hogy nem bizhatunk mink másban, csak magunkban, meg a jó Istenben. — A politikai barátság ma megvan, holnap fuccs. Hazudnak ott, mint az egyszerű legény. Az is azt mondta a Marisnak, hogy szörnyen szép lány vagy te Maris. — No én nem mondhatnám ezt magáról Jóska, mert már is kiverte a bibircsók. Tégy úgy Maris, mint én, — felelte a Jóska, — hazudj te is. — Hát az nyer ott is, aki jól tud alakoskodni.

Varjasi: Már pedig mink magyarok nem szokjuk ezt meg soha. Ami a bűgyiinkben, az a szánkon. Ezért oszt nem haladunk a politikában semmire.

Zugi: Majd lesz az még jobban is. Csak ne hagyjuk el ma-

Pilsudski tábornagy meghalt.

Az új Lengyelország meglepő reménye, a testvér lengyel nemzet legnagyobb fia vasárnap este elhunyt. A világháború öldöklő tüzeiből hozta életre a 150 évvel ezelőtti feldarabolt és szétépett Lengyelországot. Mint lömecszevező, hadseregvezető, politikus, államalkotó egyaránt olyan kiváló volt, hogy az egész világ tisztelétét és hámulatát kiérdemelte. Mint ember fenkölt lelkiületű, nemes, puritán jellemű, hazáját, népét bensőséges, izzó szeretettel övező férfiu volt. Bátor, szívós, kitartó, erélyes, a nemes cél érdekében gyakran erőszakos. Akik vele együtt dolgoztak, azok feltétlenül meghódították szíveit, szándéka és önzellen, áldozatos szelleme előtt, akik ellenségei voltak, nagyságában irigyellék és gyűlölték. Amint az évek teltek és Pilsudski munkássága méreteiben és eredményében mindinkább értékesebb és nagyszerűbb lett, úgy fogytak ellenségei is és annál jobban növekedett hírneve és népszerűsége a lengyel földön épp úgy, mint a külországokban.

Pilsudski József fiatal korában — hazája érdekében — a szociáldemokratákhoz kapcsolódott, de kiábrándult a nemzetközi szervezet céltalan ulvesztőiből és egy lengyel munkáskongresszuson így bucsuzott el tőlük: „Uraim, ne nevezzenek engem többé elvtársnak. Önök utaznak a maguk állomása felé, én azonban elhagytam önöket a „lengyel függetlenség“ feliratu állomáson.”

A katolikus egyháznak öntudatos hűséges fia volt, aki erőteljesen támogatta a lengyel püspöki kar nemzeterosító vallásos munkásságát, s aki utolsó óraiban is papot kért magához és az utolsó szentiségek felvételével ajánlotta bűnbánó lelkét Teremtőjének.

Horthy Miklós Magyarország kormányzója és Gömbös Gyula miniszterelnök az egész ország gyászál tolmácsollák meleg szavakban a lengyel államfő előtt.

gunkat és egy kicsit kevesebbet gyűlölködünk, oszt jobban becsüljük, meg segítsük egymást. Ha észbekapunk és jó utra térünk, az Uristen is jobban ránk tekint és jobb sorsot ad ennek a szegény csonka országnak. Ezt kérjük tőle a szentmisében. (Eltávoznak).

Beterjesztették a költségvetést.

Az új országgyűlés több napos nivós tárgyalás után elfogadta Hóman Bálint kultuszminiszter nagyértékű javaslatát a kultusz-igazgatás reformjáról. Két nap óta a felsőház tárgyalja azt és általános örömmel fogadják az évtizedek óta legkitünőbbben készített törvényjavaslatát.

A képviselőház bizottságai megkezdték a jövő évi költségvetés tárgyalását is. Számszerűleg az államháztartás 1935/6 évre előirányzott kiadása 1176.2 millió pengőt, bevételei 1100.2 millió pengőt tesznek ki. A költségvetés tehát 75.9 millió hiánnyal zárul. A múlt évi költségvetés hiánya 66.1 millió P. volt, a jövő évi hiány tehát 9.8 millió pengővel több lesz, mint az előző évben volt.

Tatarozásokra, beszerzésekre és beruházási jellegű közmunkákra több mint 200 milliót óhaj fordítani a kormány. Csaknem ugyanennyit emésztenek fel a nyugdíjterhek is.

Az állami üzemek közül a posta 7.4 millió nyereséggel zárul. Viszont az Államvasut évenként sok millió deficitet jelent az államnak.

Az utak karbantartására, bekötő utak építésére és harmadik tranzverzális ut építésére az idén 3.5 milliót akar fordítani az állam.

Helyszüke miatt részleteiben nem ismerethetjük a költségvetés többi adatait. Felhívjuk olvasóink figyelmét az Uj Nemzedék c. lapra, ahol pontos felvilágosítást nyerhetnek a képviselőház tárgyalásairól.

Gömbös Gyula miniszterelnök lemondott a szegedi mandátumáról és az abádszalóki kerület megbízását fogadta el, amelyet eddig már 1920 óta őt cikluson át képviselt.

Hősök emlékünnepe. Endrőd közönsége f. hó 26-án (vasárnap) ünnepli meg hagyományos módon a világháborúban elesett hősök emlékét. 10 órakor ünnepélyes szent mise. Utánna ünnepély a hősök szobránál a következő mássorral: 1. Himnusz. Éneklé az Iparos Dalkör. 2. Pohárnok Jenő: Jelen, múlt és jövő. Szavalja Hanyecz Valéria polgári iskolai IV. oszt. tanuló. 3. Gaál: Honfi imája Éneklé az Iparos Dalkör. 4. Ünnepe beszéd. 5. Ammer: Nem, nem, soha. Éneklé az Iparos Dalkör. 6. József kir. herceg: Nemzeti dal. Szavalja Matuska Vince polgári iskolai IV. oszt. tan. 7. Nemzeti Hírszék. Éneklé az Iparos Dalkör.

Közgazdaság

Az állam a mezőgazdaságért

Megnyugvással olvassuk a kormány új költségvetését, amely a mostoha gazdasági helyzetben is figyelembe veszi a földműves társadalomnak sok baját és a lehetőséghez képest segíteni igyekszik rajta. —

Lapunk szűk méreteihez képest csak a következőt hozzuk: Az egységes buza-típus kitermelésére, s a termelés irányítására, valamint a mezőgazdasági statisztikai felvétel költségeire 970.000 pengőt, — a mezőgazdasági értékesítés előmozdítására az idei 5.13 milliónál 200.000 pengővel többel, az Alföld talajának tanulmányozására 60.000 pengőt, a buza és liszt minőségi vizsgálataira 70.000 pengőt, a léli gazdasági iskolák és tanfolyamok rendezésére 110.000 pengőt, gyümölcsültetvények és aszalók létesítésére 420.000 pengőt, az Alföld és Balaton környékének fásítására 570.000 pengőt, a vízmunkálatok költségeire 2.5 millió pengőt állított be a kormány a jövő évi költségvetésbe.

A telepítés céljaira az új költségvetés 10 millió pengőt tün-

tel fel, melyet a kormány a jövőben évenként 2—2 millió pengővel gyarapít, hogy 5 év alatt 20 millió pengő álljon készen a fontos terv megvalósítására.

Emelkedést látunk az állattenyésztés fejlesztését szolgáló kiadásoknál is. A földművelésügyi Miniszter különösen a lótenyésztést, a mangolica és juh tenyésztést, továbbá a nagyobb súlyú és magasabb számú tojáshozamot adó baromfifajták tenyésztését kívánja elősegíteni.

Elsőrangú feladatát képezi a kormányzatnak a gazdádósságok rendezése és a kiviteli törekvések előmozdítása. A Pénzügyminiszter utall is erre, de a költségvetés számszerű adataival még nem közöl.

Sajnálattal nélkülözünk a költségvetésből a Körös hajózható tételére kívánatos 7 millió pengőt, valamint az állandó munkakalmat biztosítani képes Duna-Tisza csatorna földmunkálataira esedékes évi legalább 10 millió kiadási tételt. — Reméljük, hogy az államháztartás helyzetének javulásával mielőbb e tétellel is találkozni fogunk.

Mit csináljunk a szőlőben a fagykár után?

Egy-kiülő szakember tanácsát közöljük az alábbiakban.

A rövid csapokra hagyott lőkéken várjuk a rejtett rügyek kihajlását és a felesleges meddő hajlásokat később távolítjuk el.

Ha a hajlások úgy fagytak el, hogy alsó két-három rügyük éppen maradt, de az ezek feletti rész a fűtőkkel együtt elpusztult, akkor a vesszőt két rügyes csapra metszük vissza.

A hosszú csapokra hagyott lőkéken a teljesen elfagyott felső hajlásokat a megfelelő csaprésszel együtt levághatjuk. Ha a hajlásoknak csak a hegyei fagytak el, akkor nem bánjuk a hajlásokat. Ha a hosszú csapok felső hajlásai egészen elfagytak, a felsőbb hajlásainak azonban csak a fele fagyott el, akkor a meg nem fagyott hajlásrészeket két szemes zöldcsapokra vissza metszük.

Ha a hosszú csapok hajlásai teljesen elfagytak, akkor bevárjuk a rejtett rügyek fakadását és azután távolítjuk el a meddő hajlásokat. Ha a szálvesszőre metszett lőkék összes hajlásai elfagytak, akkor az egész szálvesszőt eltávolítjuk. Ha egyes hajlások megmaradtak, akkor csak azután távolítjuk el, ha a megmaradt hajlá-

sok nem hoznak termést.

Az elfagyott porbujtásokkal ásuk ki a földből, hogy éppen maradt rügyei még termést hozzanak. A felső fagyott részt eltávolítjuk.

Elemi csapások. Május 3.-ára szomorú szívvel ébredt a magyar mezőgazda. Vármegyénkben is 7-9 C. fokot elérte a fagy, mely súlyos károkozott, nemcsak a szőlőkben és gyümölcsösökben, de jelentősebb mértékben a lavasziakban és még a szántókban is. Különösen a lazább összetételű és gyengébb vetésű földeken pusztított a fagy. Általános a felfogás, hogy még az erősebb kalászosok fejlődését is hátráltatta a fagy és valószínű, hogy a termése ezeknek is csökkeneni fog.

Május 12-én délután 8—10 percre tartó erős jégverés pusztított pásztlánban Endrőd és környékén. A dió nagyságú jegyek különösen a veteményekben, gyümölcsösökben és a megmaradt szőlőkben teltek jelentékeny kárt.

Mint értesülünk Endrőd község vezetősége jelentést tett illetékes helyen, hogy a kétszeres kárt szenvedő gazdák némi adókedvezményben részesüljenek. —

A gabona és állatárak az elmúlt hónapban lényegesen nem változtak. A forgalom lanyhább volt, mert a pénztelenség miatt vásárló alig van. A mezőgazdasági vásáron közepes minőségű *tehenek* 120—150, jobb tejelő, *borjas tehenek* 200—240 pengőn cseréltek gazdát. *Választott borjúkat* 50—63 filléres áron vásároltak a pesti nagyvágók.

Gyerekek a munkakalmak. A földmunkásság helyzete a tavaszi hónapok beköszönésével is alig javult valamit. Az Ármentesítő Társulatok foglalkoztatnak némi munkás tömeget, de még mindig száz és száz munkás álldogál a község háza előtt és várja a munkára való hívást vagy beosztást.

Az elmúlt évek szomorú tapasztalatai után nem mondhatunk mást, minthogy az államnak kell olyan nagyobb közmunkát megindítani, még ha költségt is igénybe, amelyik közgazdasági jelentőségénél fogva megéri a befektetést és legalább 4—5 hónapi rendszeres munkakalmat nyújt az anyagiakban teljesen leromlott, márról hónapra alig lengődő munkásoknak. Az átmeneti „inségmunkák” súlyos megterhelést jelentenek a kormány, vármegyének, községeknek egyaránt anélkül, hogy a köznek nagyobb haszna volna ezekből.

Az inségmunkára fordítani szokott pénzeket összegyűjtve, azokat kiegészítve, kell teremteni olyan munka-alapot, amelyik lényeges segítséget jelent, de egyúttal közhasznú céllal is szolgál. Az *utépítések és csatornázás munkálataira* gondolunk. Ezt mielőbb meg kell kezdeni bármilyen anyagi áldozat és erőfeszítés mellett is.

Jóságod ára ...

Bartha András

*Nagy lett a jóságod ára ...
De mért hagyta szabadjárá —
Jó Istenem, holló férged? ...
Káromol, szid, sebez, Téged
Az ember.*

*Hajlékdra sarat hánynak,
Sebeidre bünt dobálnak;
— Fejét fönn a napnál hordja
S nem borúl eléd a porba
Az ember.*

*Jóságodból megalkottad,
Véreddel fehérre mostad!
Képmásodnak mennyel tártál,
Tőled mégis bűnbe hátrál
Az ember.*

*S nem lázadoz szent jóságod,
Visszatértét egyre várod ...!
Tudod, Te, hisz' Te formáltad —
Szezezi még zsolozsmádat
Az ember.*

*S ha sziveden szűrt is égőt,
Megöleled a megtérőt!
Sok, sok vétékét megbocsájtod,
S terített asztalhoz várod
Az embert!*

HIRDETÉSEK

Endrőd—Gyomai Takarékpénztár R. T. Endrőd

Fióktintézet: Gyoma. Telefon: Endrőd 2 Folyósít rövidlejáratú mezőgazdasági kölcsönöket. **Elfogad felmondás nélküli betéteket a legmagasabb kamattal mellet.** Foglalkozik a banküzlet minden ágával, szelvénybevételek, arany- és ezüstpénzek, valamint külföldi pénznek beváltásával a mindenkori legmagasabb árfolyamon. Mindennemű felvilágosítással és utbaigazítással díjtalanul áll rendelkezésre az Igazgatóság.

A Keresztény Fogyasztás- és Értékesítő Szövetkezet friss tejet bármilyen mennyiségben a legmagasabb napi áron vásárol.

HARNOS LAJOS vegyeskereskedését a Széchenyi utcán a Keszelmann-féle házba helyezte át. Mindenféle áru jóminőségben olcsón kapható. Pontos kiszolgálás.

Endrődön Kossuth u. 10. sz. ház, valamint a Nagyperesdülőben nyolc kis hold föld kedvező fizetési feltételek mellett olcsón eladó. Érdeklődni lehet Békéssabán, a Békésmegyei Kereskedelmi Banknál.

Az Endrőd—Gyomai Takarékpénztár Rt. mindenféle gabonaneműt magas piaci áron vásárol.

ÓRAK ÉKSZEREK DISZTÁRGYAK
dus választékban
finom minőségben
TAUBER
MEZŐTUR
Gimnáziummal szemben

A Katolikus Népszövetség Temetkezési Segítőpénztára

utján mindenki könnyíthet az elhalálozás miatt jelentkező gondon, megnyugvást szerezhet magának és családjának

Iratkozzék be tagul

mert ezáltal csekély havi tagsági díj ellenében oly összegű temetési segélyről gondoskodik, amelyből a gyógykezelés, temetés minden kiadása fedezhető. A temetési segélyakciót a nagyváradi egyházmegyei Apostoli Kormányzó ur 1933/1933 sz. alatt jóváhagyta és ajánlja.

Tagfelvétel és a díjak befizetése az Endrőd—Gyomai Takarékpénztár Rt.-nél Endrődön, hol mindennemű felvilágosítással és utbaigazítással díjtalanul szolgálnak.

Tag lehet minden 14—65 év közötti egyén.

Orvosi vizsgálat nincsen! Legkisebb havi díj 50 fillér.

„Az Egyházmegyei Hatóság 1238/1934. számú engedélyével.”

Szerkesztésért és kiadásért felelős:
Stefán Béla.

Nyomtatta a „Hungária” könyvnyomda vállalat, Gyomán.

Felelős üzemvezető: Tékét Sándor.